

Mededelingen

VOOR ONZE LEDEN

Aanstaande dienstplichtigen

In het Erasmushuis te Utrecht werd op 23 oktober j.l. voor het eerst in de geschiedenis van het H.V. een voorlichtingsavond voor aanstaande dienstplichtige militairen gehouden. Het organisatorische deel van de avond had de gemeenschap Utrecht verzorgd, de inhoudelijke kant was voor verantwoording van het hoofdbestuur.

Waar het om gaat

Zoals dr. J. P. van Praag in zijn openingswoord stelde, ging het er deze avond niet om te discussiëren over het vóór en tégen van een leger, zo min als het een propaganda-avond voor het Humanistisch Verbond was. Het Verbond, dat zich medeverantwoordelijk voelt voor de buitenkerkelijke Nederlander, meende deze avond te moeten organiseren als een dienstverlening aan de jonge mens, die, als hij de oproep voor de militaire keuring krijgt, weliswaar volwassen genoemd mag worden, maar toch nog over weinig levenservaring beschikt. Wanneer deze jonge mens enig inzicht in de militaire dienst en de burgerdienst wenst te krijgen, dan wil het Verbond proberen hem hierbij te helpen.

Het gaat er om dat hij dit inzicht wenst, want de meesten zullen het wel niet leuk vinden om in dienst te moeten, maar velen aanvaarden het als een onplezierig (en sommigen nog wel als een plezierig) feit. Voor anderen is het een probleem, terwijl weer anderen menen op grond van gewetensbezwaren te moeten weigeren in militaire dienst te gaan. Zij die hierover denken, dienen te weten, dat dit geen zaak is om oppervlakkig af te doen. Het Humanistisch Verbond huldigt in deze kwestie het standpunt, dat men hier een persoonlijke beslissing moet nemen en dat het van zijn kant alleen maar kan proberen een zo objectief mogelijke voorlichting te geven.

De militaire dienst

De heer W. Wierda, hoofdbestuurslid van 't Humanistisch Thuisfront, sprak over de militaire dienst en alles wat daaraan vooraf gaat. Hij wees er op dat per jaar ongeveer 90.000 jonge mannen van 18 jaar worden opgeroepen voor een geneeskundig onderzoek en een psychologische test. Dat er onmiddellijk reeds een aantal afvallen door lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid en omdat een aantal studeren voor een geestelijk of menslievend ambt. Zij zijn vrijgesteld van militaire of burgerdienst, evenals de ondergrondse mijnwerkers en de zeevarenden op de grote vaart. Verder kunnen zij, die aan kunnen tonen „persoonlijk onmisbaar” te zijn ook vrijstelling krijgen.

Nadat men bericht heeft gekregen, dat men goedgekeurd is, hoort men niets, totdat de oproep voor de werkelijke dienst in de bus glijdt. Intussen wordt echter een selectie toegepast, waarbij de Marine van oudsher het recht heeft op de eerste keus van 3 tot 4000 dienstplichtigen. Er blijven dan nog zo'n 55 tot 60.000 over, die voor een groot deel naar de landmacht gaan, voornamelijk de infanterie.

Wanneer de oproep voor de werkelijke dienst komt, weet men het niet, maar men heeft reeds een bestemming, namelijk het onderdeel en de toekomstige functie. Pas wanneer die oproep in het bezit is van de aanstaande militair, kan uitsstel gevraagd worden voor studie, nimmer vrijstelling.

Vervolgens liet de heer Wierda zijn licht schijnen over de militaire dienst zelf, de rigoreuze inperking van de persoonlijke vrijheid, de gelijkvormigheid, de discipline. Ondergeschiktheid is de ziel van het leger, luidt het gezegde, alhoewel hij bij voorkeur spreekt over samenwerking of teamgeest. De eerste twee maanden tijdens de basisopleiding zijn lichamelijk de zwaarste, terwijl er ook geestelijk heel veel wordt vereist in de omschakeling van de burger naar de militaire maatschappij, een omschakeling, die aan het einde van de dienstdienst wel haast net zo moeilijk is, alleen dan in omgekeerde richting.

De gewetensbezwaarde

Een gewetensbezwaarde is hij, die op grond van godsdienstige of zedelijke overtuiging bezwaren heeft tegen de militaire dienst. Hierover sprak de centraal geestelijk raadsman, de heer d'Angremond, in het licht van de nieuwe „Wet gewetensbezwaarden militaire dienst”. Spreker wees er op, dat deze nieuwe wet het verrichten van de burgerdienst gelijk stelt aan de militaire dienst, alleen dat men zes maanden langer moet dienen. Daarnaast bestaat nog de mogelijkheid om bezwaar te hebben tegen de wapenhandel oftewel het dragen van wapens. Deze lieden moeten dan wel in de militaire dienst, maar behoeven geen wapens te dragen of te leren schieten. Bij de nieuwe wetgeving moeten zij twee maanden langer dienen dan normaal. Uitvoerig stond de heer d'Angremond verder stil bij de consequenties, het standpunt en de houding van de ouders, het werken in de Rijkspsychiatrische Inrichting of in het kamp te Vledder. Tot slot betoogde hij, dat met een werkelijke keuze de samenleving, het leger, maar niet in de laatste plaats je zelf het meest gediend bent.

Na afloop werden een aantal puntige vragen gesteld en kon de brochuretafel zich in grote belangstelling verheugen. Bovendien gaven een aantal jongelui zich op voor een gespreksavond, teneinde eens wat nader geïnformeerd te worden over het humanisme en het Humanistisch Verbond.

Alhoewel het altijd beter kan, moet toch geconstateerd worden, dat deze als experiment opgezette avond, een geslaagde avond is geworden, die zeker navolging verdient.

MV

Afscheid

Dit nummer van het Mededelingenblad, dat voor de lezers van Mens en Wereld als bijlage verschijnt en afzonderlijk aan niet-abonnees wordt gezonden, is het laatste in deze vorm.

Het Dagelijks Bestuur heeft besloten, bij wijze van proefneming een andere vorm te kiezen, die er op zal neerkomen, dat voortaan het blad rechtstreeks aan alle leden gezonden wordt, dus niet meer bij Mens en Wereld gevoegd en in het formaat van „Het Woord van de Week”. Bovendien zal de naam weer worden: „In en Om het Humanistisch Verbond” en zal het elf keer per jaar verschijnen.

Eigenlijk zijn we nooit zo erg gelukkig geweest met de methode die tot nu toe gevolgd werd. Doordat de lezers van Mens en Wereld het acht keer per jaar in ons officiële orgaan vonden, heeft altijd in wijde kring de gedachte bestaan dat de Mededelingen er bij hoorden. Kritiek op de inhoud kwam in vele gevallen op het hoofd van de redactie van Mens en Wereld neer, die er toch helemaal niets aan kon doen, omdat het blad voor de leden, dat dus iedereen ontving, een andere redacteur heeft. Er bestond ook een grote verwarring onder lezers en niet-lezers van Mens en Wereld, wanneer b.v. op een bijeenkomst of in een gespreksgroep iets werd aangehaald, dat de één meende in Mens en Wereld te hebben gelezen en dat de ander in zijn blaadje was tegengekomen.

De chaos werd nog vergroot bij de oprichting van het instituut der sympathisanten. Die kregen ook zo'n drie of vier keer per jaar een blaadje toegezonden, waaraan de naam In en Om weer was gegeven. Die naam was ons van oudsher dierbaar en we wilden er dus geen afstand van doen. Maar erg helder werd de situatie er niet door.

Om aan dit alles een einde te maken is dus het besluit genomen, het Mededelingenblad op te heffen. Hiervoor in de plaats komt dus weer een orgaan, dat als van ouds In en Om het Humanistisch Verbond zal heten en dat aan ieder lid afzonderlijk wordt gezonden, dus niet meer bij Mens en Wereld. Het krijgt een wat kleiner formaat, maar daar staat tegenover, dat het elke maand verschijnt met een dubbelnummer in juli/augustus. De bedoeling is, er acht nummers van vier pagina's van te maken en drie van acht. Dat kan zich wijzigen, als er veel kopij is. Bovendien wordt het dan ook enige malen per jaar aan de sympathisanten gestuurd.

Daarmee worden de volgende voordelen bereikt: de bovengeschetste verwarring wordt voorkomen; de frequentie wordt groter, zodat elk lid tenminste één keer per maand over de activiteiten van het Verbond wordt ingelicht; de oude naam wordt in ere hersteld en de extrapublicatie voor de sympathisanten wordt afgeschaft. Besparingen geeft het niet, daarom is het dus niet begonnen, maar het zal ook geen groter kosten meebrengen.

En dat betekent dus een afscheid nemen van de bijlage van Mens en Wereld. Of veel mensen het zullen merken, dient te worden afgewacht en of het een vooruitgang is eveneens. Het bestuur meent van wel, maar de leden kunnen er best anders over denken. Dat horen we dan wel op het volgende congres, als over het beleid zal worden gesproken.

Overigens menen we nog steeds, dat ieder lid van het Verbond ook abonnee op Mens en Wereld zou moeten zijn. Het kost wel f 5,- per jaar, maar dat is een schijntje voor een blad dat elke twee weken verschijnt. En het blijft onze hoop, dat we dat nog eens zullen beleven, want dan kon het ledenorgaan, dat we nu in een nieuwe vorm gaan rondzenden, verdwijnen.

Uw taak: hun toekomst! Centrum voor Humanistische Vorming

Bijdrage f 3,75 per jaar. Giro: 60 84 68 t.n.v. het Centrum Oudegracht 152, Utrecht.

Europoort en Botlek

„Die nieuw ontdekte omstreken van Rotterdam waren de . . . eilanden. De groote eilanden tusschen de breede armen, waardoor Rijn en Maas in zee monden en de zee met zijn stroomingen het land indringt, de eilanden met hun vlasakkers en bietenvelden, hun boomen- en aardappel-landen en hun uitgestrektheden van zwaar-golvende tarwe, en dan vooral hun mooie duinen, die wel niet zoo hoog en zoo breed zijn als tusschen Den Haag en Den Helder, maar door begroeiing, door hun vochtige valleien vol wilde bloemen en door hun vogelrijkdom zich welhaast meten kunnen met de natuurmonumenten op de Waddeneilanden.”

Met deze woorden schreven in 1934 J. Feith en Ch. Gl. Behrens in „Zwerftochten door ons land”, de toen zo bekende serie Hille-albums, over de Nederlandse provincies, over het gebied, dat wij thans kennen als het Botlek-Eupoortgebied. Wie vandaag over dit gebied zou moeten schrijven, vervalt in termen als „de machtige olieraffinaderijen en andere groot-scheepse industrieën” en de „verrukkelijke gecreëerde recreatiegebieden”. Botlek en Eupoort zijn namelijk gebieden, waar een groot deel van onze Nederlandse welvaart geconcentreerd is, en waar zich na de Tweede Wereldoorlog een explosieve ontwikkeling heeft voorgedaan in handel en industrie. Een ontwikkeling, die niet nalaat haar gunstige, maar ook ongunstige, invloeden te hebben op de sociale en culturele terreinen van het leven. Kortom een bron van welvaart, die terwille van de nationale economie zal moeten worden geëxploiteerd, maar dan ook op een wijze, dat de mens tot zijn recht komt. En daar ontbreekt helaas nog wel wat aan, zoals op een openbare studiedag „De mens en het Botlek-Eupoortgebied” bleek.

Deze studiedag was belegd door het gewest Zuid-Holland-Zuid van het Humanistisch Verbond op 16 november j.l. Onder de ruim 70 aanwezigen was de burgemeester van Spijkenisse, die in zijn welkomstwoord zijn verheugenis uitsprak over het feit, dat deze studiedag binnen zijn gemeentegrenzen plaats vond en hij hoopte dat we „met elkaar” tot het resultaat zouden komen „iets waarachtigs te gaan doen”. Onder de aanwezigen waren verder de burgemeesters van Oostvoorne en Poortugal, gemeenteraadsleden van verschillende plaatsen, vertegenwoordigers van de Hervormde Kerk en het N.V.V.

Boven- of tussengemeentelijk?

Mr. H. B. Engelsman begon 's morgens met een overzicht van het gehele gebied, dat zich van Rotterdam tot diep in zee uitstrekt, althans wat de plannen betreft. Na een uiteenzetting over de groei sinds 1947 schetste de heer Engelsman iets van de problemen, die zich door deze ontwikkeling voordoen. Eén van de moeilijkste punten is wellicht de verzilting die dreigt voor de land- en tuinbouwgebieden en voor de drinkwatervoorziening van Rotterdam. Een geheel ander, maar niet minder ernstig probleem is de luchtverontreiniging: de samenklontering, speciaal van de chemische industrie, is een niet weg te cijferen factor voor de nimmer aflatende stankjes. Bovendien zijn er aan de opeenhoping van dit soort industrieën nog geheel andere gevaren verbonden, zoals onlangs is gebleken, toen er bij één van hen brand uit brak en het slechts aan de wind(richting) te danken was, dat er niet bijkans een nationale ramp te betreuren viel.

De vraag rijst of de mens niet ondergeschikt is aan de industrie? Zeker als humanisten zullen we betogen dat het omgekeerde het geval behoort te zijn. De werkelijkheid doet echter vermoeden, dat de mens in de huidige welvaartstaat alleen meetelt als een radertje om de grote machine soepel te laten lopen. De heer Engelsman meende dit verschijnsel ook terug te vinden

in de afstand die er z.i. bestaat tussen de bestuurders en de bestuurd. Als remedie hier-teen pleitte hij voor het krachtig ter hand nemen van de sociale opbouw (waaronder hij vooral verstond de relatie-opbouw in en tussen de samenlevingsverbanden en de medezeggenschap van iedere belangstellende) en de intensivering van onze democratie, die verwezenlijkt kan worden door gesprekken van mens tot mens. De overheidsfunctionarissen zullen dan uit hun ivoren torentje dienen te komen.

Wellicht de meest typerende en ook gevaarlijkste ontwikkeling was, dat de provinciale overheid zeer verdienstelijke studies laat ondernemen om te komen tot zogenaamde streekplannen, maar dat de praktijk op de theorie vooruit loopt. Dit betekent, dat de richtlijnen voor industriële vestigingen, woningbouw en recreatiegebieden vaak reeds achterhaald zijn door de feitelijke ontwikkelingen en dan niet altijd ten gunste van de leefbaarheid van een bepaalde streek.

Vervolgens ging hij in op de bestuurlijke aangelegenheden van het gehele gebied, waar – juist door het gebrek aan coördinatie – zich dit soort ontwikkelingen voor kunnen doen. Als meest wenselijke vorm zag spreker een overheidslichaam, dat zou moeten worden gekozen als een gemeenteraad, en dat zeggenschap zou hebben over het gehele gebied en t.a.v. alle problemen die zich daarin voordoen. Hij meende, dat de afstand tussen bestuurders en bestuurdan minder groot zou zijn en er meer werkelijke belangstelling bij de burger zou ontstaan. Hij zag weinig heil in de thans voorgestelde regeling, waarbij o.m. de 24 betrokken gemeenten ieder een vertegenwoordiger benoemen in een bestuurslichaam met beperkte bevoegdheden.

Recreatie in de vrije natuur

Na in gegaan te zijn op wat hij onder recreatie zou willen verstaan, nam de heer K. van Driel als uitgangspunt, dat de essentiële kern het dagelijks brood is en dat de leefbaarheid een facet van het menselijk bestaan is. Het is de taak van de overheid om binnen het raam van de beschikbare middelen een keuze te doen en dan mag het essentiële nimmer veronachtzaamd worden. Recreatie speelt dan – in tegenstelling tot vroeger – als volwaardig element een rol en terecht want zij is er voor het behoud en herstel van onze lichamelijke en geestelijke volksgezondheid.

In lovende woorden riep de heer Van Driel voor ons vervolgens beelden op van de recreatieve mogelijkheden die er thans reeds zijn en

mogen zijn. Veel waardering had hij ook voor de stichting van de Recreatieschappen voor de tot instandhouding en uitbreiding van de verschillende gebieden. Ook memoreerde hij het feit, dat in de afgelopen tien jaar reeds drie miljoen gulden aan deze projecten was uitgegeven en dat in de komende vijf jaar nog eens 5 tot 6 miljoen gulden zal worden uitgegeven.

Tijdens de discussie vroeg men zich af of de recreatie wel zo'n volwaardige rol speelt in het totale beleid, als de heer Van Driel wilde doen geloven. In elk geval zou het wel zo moeten zijn, want de spelende mens staat, juist ook in het humanisme, centraal, zo meende men.

Rijnmond en mens

Onder deze titel belichtte de heer J. Pasman de sociale en geestelijke aspecten, die zich voordoen, wanneer grote groepen mensen – vaak uit geheel andere levensomstandigheden – in een betrekkelijk klein gebied opeen geperst worden. Hij kon zich niet aan de indruk onttrekken, dat er een wanverhouding bestaat tussen mens en fabriek, waarbij de mens wordt gedwongen mechanisch te reageren op impulsen van de omstandigheden en de situatie zonder daarbij in staat te zijn deze impulsen te toetsen op innerlijke waarden. Vooral de jeugd, die in een dergelijke omgeving opgroeit, dreigt te verworden tot een vormeloze massa. Spreker riep een aantal beelden op van de jeugd en de arbeiders, die tot bezinning dwingen over deze vele mensen op een klein gebied in de nimmer aflatende schaduw van rokende schoorstenen en de alles overheersende blinkering van de glimmende oliehouders.

Vraag is, wat er moet gebeuren naast alle planologische maatregelen, recreatieve ruimten e.d. Want het gaat om de eigen activiteit, die iedereen zelf op moet brengen, het vechten tegen het passief ondergaan, maar hoe zet je zo iets op. Nauwe samenwerking tussen de overheid en het particulier initiatief bepleit de heer Pasman. Dit hoeft niet, maar kan een boeiend samengaan zijn op basis van de algemeenheid, maar het kan ook levensbeschouwelijk en dan dienen we niet met argusogen naar de ander te spieden, maar vertrouwen hebben in het belang van de zaak waar het om gaat. Het gaat uiteindelijk om het aankweken van verantwoordelijkheidszin, de medeverantwoordelijkheid en dat is medemenselijkheid welke de voorwaarde is voor een betere samenleving.

Tenslotte wees de heer d'Angremond er op dat wij midden in de werkelijkheid moeten staan als uitgangspunt. Humanisme kan een bron van bezieling zijn om bijvoorbeeld gezamenlijk met de kerken te stuwen en te zoeken naar een weg, die geboren zal worden uit moeizame contacten. Deze weg zal lang en moeizaam zijn, maar wij zijn als humanisten bereid hem te gaan.

Hiermee werd een studiedag besloten, die niet was opgezet als propaganda voor het Verbond, maar waarmee duidelijk werd gemaakt, dat humanist zijn ook betekent openstaan voor de ander en voor de problematiek van het samenleven, maar tevens, dat de humanist bereid is om tezamen met de ander te werken voor de verbetering van de sociale, culturele en vooral geestelijke structuur van de samenleving en de mens daarin.

MV

Steunfonds Praktisch Humanisme

Ook dit jaar hebben duizenden zich voor geestelijke verzorging tot het Verbond gewend. Uw financiële steun is daardoor onontbeerlijk.

Stort uw bijdrage op postrekening 6168, ten name van Stichting Steunfonds Praktisch Humanisme te Amersfoort.

Moeilijk maar nuttig

In steeds meer gemeenschappen gaat men er toe over, de uitbreiding van het ledental als urgentie nummer één te beschouwen. Dat is niet alleen, omdat het hoofdbestuur daarom heeft gevraagd, allerlei aanwijzingen heeft verstrekt en bovendien een folder en brochure voor dit doel uitgegeven, maar vooral omdat de besturen van de noodzaak volledig overtuigd zijn.

Tussen iets weten en er wat aan doen ligt echter nog een hele afstand. Die afstand moet overbrugd worden door de medewerking van anderen, en kan nooit alleen door het bestuur verricht worden. Het is trouwens een bekend feit, dat de meeste leden van welke organisatie dan ook er geen flauwe notie van hebben, hoeveel werk dikwijls door hun bestuurders verricht wordt. Zaken, die doodeenvoudig lijken als men er mee voor de dag komt, vereisen een heleboel denkwerk vooraf en zelfs de samenstelling van een simpel gemeenschapsblad, dat door de ontvanger in een paar minuten wordt doorgenomen en daarna achteloos bij ander drukwerk gegooid, heeft

Dit beeld verscheen 21 november jl. 's avonds om kwart voor acht op het t.v.-scherm. Het was de eerste uitzending van het H.V. in samenwerking met de Vara. Dr. J. P. van Praag opende met enkele welgekozen woorden; het H.B.-lid dr. H. Bonger beantwoordde enkele vragen van een nieuwsgierig buitenstaander, dr. L. Nauta.

Wie geen vreemde is in de t.v.-wereld, weet hoeveel voorbereiding er in zo'n simpele 15 minuten gaat zitten, zeker wanneer men weinig of geen ervaring heeft. De reacties lopen uiteen van „wel aardig” tot „veel te veel gepraat”. Een groot dagblad schreef „het bleef nu voornamelijk bij wat oriënterend praten. Hopelijk komt er in het volgende gesprek meer uit”. Dat hopen wij ook als het H.V. op 10 januari a.s. weer op de beeldbuis verschijnt.

enkele mensen een aantal vrije uren en kopzorg gekost.

Als thans die bestuurders op de leden een beroep doen om eens wat adressen te leveren van mogelijke belangstellenden, is toch wel het minste wat men kan doen daaraan gehoor geven. „Maar ik ken niemand, al mijn kennissen of vrienden behoren tot een kerk of ze zijn al lid”, is een veel gehoord antwoord. Het kan best waar zijn, maar bij even dieper graven komt er toch nog wel wat uit. Laat men daarom op dit verzoek niet onmiddellijk afwijzend of helemaal niet antwoorden, maar eens goed er over nadenken. Dat is het minste wat men kan doen.

Maar dan verder. Dan zit dat bestuur of die man of vrouw die er wat aan wil doen met die adressen en die worden schriftelijk benaderd. Misschien zal men antwoord krijgen of een verzoek om nadere inlichtingen. Iemand moet die dan gaan verstrekken, want anders loopt het allemaal dood en is alle moeite voor niets geweest. En waarom moet die iemand, die eens een avond of een paar uur voor zo'n informatie-gesprek uittrekt altijd een ander zijn en niet zichzelf?

Het is niet meer zo, dat het Humanistisch Verbond een onbekende is. De duizenden die naar de radio-praatjes luisteren, de miljoenen die onze TV-uitzending hebben gezien zullen er niet allemaal op zitten wachten om antwoord op vragen te krijgen. Maar vele honderden zullen het zeker wel weten, die al eens met de gedachte gespeeld hebben om zich aan te sluiten. Ze willen echter nog wat meer weten, en juist die vraag is nog nooit, althans niet bij hun weten, voor de radio of in een brochure beantwoord.

Hier komt de waarde van de mondelinge toelichting aan bod. Niet van de man of vrouw die alle bezwaren met een zeker gemak en radheid van tong weg praat, maar van iemand die weet te luisteren en voelt waar de schoen wringt. Het kan best zijn dat zo'n gesprek helemaal niet tot een aanmelding leidt, maar er is dan in elk geval bereikt dat misverstanden worden weggenomen en een beter begrip er voor in de plaats treedt. Met andere woorden, er is „goodwill” gekweekt en ook die kunnen we, bij alle erkenning, nog best gebruiken.

De laatste maanden is er onmiskenbaar een stijging in het aantal leden te constateren, al zou het best wat sneller kunnen gaan. We zijn echter op weg, en dat is verheugend. Maar we zullen verbeteren vol moeten houden en van die informatie, dat geven van inlichtingen, het weg-nemen van misverstanden een taak moeten maken, niet voor een maand of een seizoen, doch onophoudelijk en bij elke gelegenheid die zich maar voordoet. Dat is moeilijk, maar nuttig. En niet alleen dat, het is ook noodzakelijk, omdat we geen stilstand kunnen gebruiken, zeker niet als we aan de steeds toenemende eisen die aan het Verbond gesteld worden, willen voldoen.

Personalia

Met een receptie en een cadeau namens de leden heeft onze gemeenschap Breda oud-voorzitter G. den Haan en zijn vrouw gehuldigd ter gelegenheid van hun 50-jarig huwelijk. Ook het Hoofdbestuur heeft zijn felicitaties gezonden en, hoewel wat laat, willen we daar graag de onze bijvoegen.

Den Haan heeft een staat van dienst in het Verbond, die gezien mag worden. Hij is jarenlang de stuwende kracht in de gemeenschap geweest en bovendien raadsmans in de strafgevangenis in Breda. Vooral dat laatste was geen gemakkelijke taak, die hij op een voorbeeldige wijze heeft vervuld.

Plaatselijk geestelijk raadslid

Het Hoofdbestuur hechtte zijn goedkeuring aan de benoeming van Mevr. D. Wei-van Beek en de heer C. F. de Gram als PGR in de gemeenschap Deventer en van de heer C. Scheper in Hengelo.

Bedankt als raadslieden hebben de heren L. Elte te Alkmaar en J. Smit te Hilversum.

Nieuwe naam en uitbreiding

Tot nu toe bestond in gewest Zeeland onze gemeenschap Oost-Zeeuws Vlaanderen. Deze had als werkgebied inderdaad het oostelijk deel van dit wel bijzonder afgelegen gebied, terwijl het grootste deel van de leden in en rondom Terneuzen woonde.

Met de toenemende industrialisatie van het westen van Zeeuws Vlaanderen komen ook in dat deel leden van het Verbond. Ze waren tot nu toe algemene leden, maar voor bijeenkomsten toch op Terneuzen aangewezen. Onze gemeenschap en het gewest hebben nu besloten geheel Zeeuws Vlaanderen als één werkgebied te beschouwen en dit o.a. tot uitdrukking te brengen door de naam van onze gemeenschap aldaar te wijzigen en voortaan te spreken van gemeenschap Zeeuws Vlaanderen. In het bestuur is reeds iemand opgenomen, die in het westelijk gedeelte woont, zodat de naamswijziging niet alleen symbolisch is. Wij hopen, dat het contact versterkt zal worden en het ledental zal groeien.

Hum. Vormings onderwijs

Op 1 november j.l. kwamen de voorlopige vormingsleiders en de sprekers over het humanistisch vormingsonderwijs voor het eerst bijeen op een studiedag om zich nader te bezinnen op vorm en inhoud van dit onderwijs.

In de ochtenduren besprak dr. L. van Gelder uitvoerig methodische en didactische vraagstukken en hij kwam tot de slotsom, dat uitgangspunt en achtergrond van de humanistische vorming de verscheidenheid van wereld- en mensbeelden zal moeten zijn, zoals die voor de humanisten leven.

's Middags vertelden dr. J. Cohen uit Leiden en dr. D. H. Prins uit Den Haag over de wijze waarop zij het doen, respectievelijk deden, en welke ervaringen zij er mee opgedaan hebben. Beide sprekers lieten nadrukkelijk uitkomen, dat zij er mee begonnen waren, omdat er onder hun leerlingen een uitgesproken behoefte leefde naar meer principiële en levensbeschouwelijke doordenking en bespreking van een aantal vraagstukken, op een wijze die binnen schoolverband niet mogelijk is. Dat hieraan niet alleen bij middelbare scholieren behoefte bestaat, werd tijdens de discussie duidelijk, toen verschillende van de aanwezigen uit de sector van het technisch en nijverheidsonderwijs hun ervaringen ter tafel brachten. Met name ook op de zg. bedrijfsscholen voor de reeds werkende jongelui is een sterke drang naar het behandelen van levensproblematiek.

Met deze zeer geslaagde studiedag van het Centrum voor Humanistische Vorming is een volgende stap gedaan op de lange en moeilijke weg, die het humanistisch vormingsonderwijs zal hebben af te leggen. Het is daarom eens te meer noodzakelijk, het Centrum tot een hechte organisatie te maken, wat o.m. kan gebeuren door uitbreiding van het aantal contribuanten, want dat zal een belangrijke steun zijn voor de mensen in de praktijk en een voorwaarde om het werk van de mensen, die het voorbereidend werk doen, mogelijk te maken.

Nieuws uit de gemeenschappen

Doetinchem heeft de viering van het tienjarig bestaan al weer achter de rug. Dat was op 14 december en een dag later herdacht *Veendam/Wildervank* hetzelfde feit.

Den Helder ging echter voor met op de 12e vijftien jaar gemeenschapsleven te overdenken en zich voor te nemen het voorlopig nog niet op te geven.

Voortbordurend op een inleiding van Kruyswijk over geestelijke verzorging en maatschappelijk werk in *Bussum* is er op een huiskamerbijeenkomst over nagepraat, waarbij het artikel in de vorige Mededelingen over de geestelijke raadsman of raadvrouw voldoende stof gaf.

Zwolle was dit jaar met de midwinteravond precies op tijd, n.l. op 21 december. Dit is altijd één van de hoogtepunten van het seizoen.

In *Amsterdam* heeft de groep „veertig onder de veertig” bij alle activiteiten weer wat nieuws verzonnen. Twee keer per maand gaan ze gezellig een avond eten en kletsen in een oud eet-huisje. Een idee dat navolging verdient, zelfs voor de boven-veertigjarigen.

Ze mogen dan in *Amersfoort* nog steeds sukelen met een incompleet bestuur, dat weerhoudt een aantal leden niet, om een behoorlijk stuk werk te doen. Samen met enkele anderen werd voor het Thuisfront gecollecteerd, met weer een hogere opbrengst dan vorig jaar. En het aardige was, dat er ook vragen en contacten uit voortkwamen, die op een toenemende belangstelling voor het Verbond wijzen.

Haarlem bereidt zich weer voor op het bakken van oliebolletjes. Maar dan niet voor eigen gezin, doch voor de gedetineerden, die dat bijzonder waarderen.

In *Leeuwarden* traden twee HJG-ers in het huwelijk. Dat gebeurt wel meer, maar een bijzonderheid was wel dat onze voorzitter, dr. Van Praag, hen heeft toegesproken. Daar hadden ze om gevraagd en ze werden op hun wensen bediend. Maar ze komen dan ook allebei uit een „humanistisch nest” en de vader van de bruid heeft het Verbond heel wat leden bezorgd.

Nieuws uit de gewesten

In *Friesland* is men er toe overgegaan, aan de algemene leden, die dus niet bij een gemeenschap zijn aangesloten, een blad van het gewest te zenden. Het draagt de naam „Antenne” en de eerste nummers zien er aantrekkelijk uit. Ze bevatten bovendien een hoeveelheid gewestelijk nieuws, waardoor men hoopt te bereiken, dat die verspreid wonenden – en dat zijn er in *Friesland* nog al wat – zich wat meer met elkaar verbonden zullen voelen.

Utrecht/Het Gooi heeft behalve een aardige familiedag in Soestduinen op 13 oktober ook nog op een andere manier van zich laten horen,

Officiële opening

Sedert enkele maanden beschikt de Centraal Geestelijk Raadsman bij de Inrichtingen van Justitie, de heer Pols, over een eigen kantoorruimte in *Amersfoort*. In het nieuwe gebouw van het Groene Kruis, Kleine Haag 3 A, zijn enkele kamers in gebruik voor de raadsman en zijn assistent, de heer Uitenbogaard, benevens een secretaresse.

Met voldoening maakt het blad van *Groningen* melding van het feit, dat er een fikse stijging van het ledental is door hier en daar eens flink aan de bel te trekken. Doorgaan mensen, er zijn nog bellen genoeg.

Drie en vijftig nieuwe leden telden we in het orgaan van *Den Haag*. Het zal wel niet de oogst van één maand zijn, maar het is toch wel de moeite waard om even te vermelden.

Rotterdam bezit sedert kort een muziekclub en het schijnt een succes te worden. Bij een volgend congres zullen we dus de medewerking kunnen vragen van een humanistisch orkest of is het een fanfare?

In „Ons Wekkertje”, het blad van *Apeldoorn*, staat een amusant stukje, hoe men in korte tijd een organisatie om zeep kan brengen. Als we ruimte hebben zullen we het een volgende keer ook anderen ter lering en vermaak voorleggen.

Hoewel in *Purmerend* geen gemeenschap is, maar wel een werkgroep, heeft men toch al een bescheiden blaadje en elke maand een bijeenkomst. Ze doen daar hun best en verdienen steun, ook van sprekers.

Voorburg/Rijswijk, zich zelf met enig „understatement” als kleine gemeenschap beschouwend, is aan instuif-ochtenden begonnen. Een kopje koffie, wat muziek en een gesprek over actuele zaken. En verder wil men voor de oudere leden wat meer contact-mogelijkheden scheppen.

Leden van de vrouwengroep in *Zeist* adresseerden 5000 enveloppen voor de Stichting Steunfonds Praktisch Humanisme. Bedankt voor de medewerking.

Ook in *Hilversum* komt een dienst op gang, om leden, die minder goed ter been zijn, per auto naar bijeenkomsten te brengen. Ook verafwonenden kunnen er van profiteren.

Met een paar vrije uren kun je heel wat doen, meent de secretaris van *Nijmegen* en hij vertelt erbij dat hij op die manier in dit jaar negen nieuwe leden wist te vinden. Knoopt u dat ook even in uw oren?

n.l. door een deel van het blad van de gemeenschap *Utrecht* te gebruiken als gewest-orgaan. Het zal wel eens meer gebeuren en is een aardige geste van de grootste gemeenschap in dat gewest.

Ondanks enkele teleurstellingen gaat *Zeeland* stug door, daar zijn het dan ook Zeeuwen voor. Het gewestelijk blad komt op tijd uit, de besturen houden regelmatig hun besprekingen en er staan vele plannen op stapel. De pogingen om rondom Zierikzee de zaak op poten te zetten slaan we met belangstelling en de beste wensen gade.

Op 7 december is het bureau officieel geopend met een bijeenkomst voor genodigden, waaronder vele autoriteiten en vertegenwoordigers van de pers. De algemeen-voorzitter van het Verbond, dr. J. P. van Praag, en de heer Pols hebben het woord gevoerd in de aula van de gemeente *Amersfoort*, waarna het kantoor bezichtigd werd.

Het hoofdbestuur besprak . . .

in zijn vergaderingen van 26 oktober en 30 november uitvoerig het ontwerp voor de Nieuwjaarsbrief, die, zoals elk jaar het geval is, voor de radio wordt uitgesproken en op ruime schaal gepubliceerd. De actuele gebeurtenissen, waarbij de tragische dood van Kennedy op de voorgrond stond, maakten vele wijzigingen in het oorspronkelijke concept nodig. In beide vergaderingen werd eveneens van gedachten gewisseld over de vraag, of overheidsgelden besteed mogen worden voor projecten in ontwikkelingslanden, uit te voeren door missie en zending. Aanleiding tot deze discussie was een artikel, dat door de onder-voorzitter Roethof, die als humanist zitting heeft in het bestuur van de NOVIB, in het orgaan van deze organisatie op verzoek zou worden geschreven. Hoewel het hier niet ging om de mening van het H.V., maar om die van een particulier humanist, stelde de schrijver er toch prijs op de opvattingen van de verschillende H.B.-leden te kennen. Er kwam geen eensgezind antwoord uit, zoals ook niet werd verwacht en het punt blijft op de agenda staan.

Het H.B. hechtte zijn goedkeuring aan de benoeming en herbenoeming van de raadslieden en aan enkele reglementswijzigingen van gemeenschappen. Ook de naamsverandering van de gemeenschap Oost-Zeeuws Vlaanderen (zie elders) werd aanvaard. Besproken werden ook de notulen van de vergadering van het dagelijks bestuur van de Internationale, welke op 6 en 7 juli in *Utrecht* plaats vond. Het H.B. uitte hierbij een aantal wensen t.a.v. de plaats waar het volgende congres zal plaatsvinden en gaf enkele suggesties voor de te bespreken onderwerpen.

De nieuwe organisatievorm van de Humanistische Jongeren Gemeenschap was eveneens een punt van bespreking, terwijl het Hoofdbestuur op zijn laatste vergadering ook een nabespreking hield over de eerste televisie-uitzending.

De eerstvolgende vergadering van het H.B. vindt plaats op 25 januari '64 . . .

Hum. Jongeren Gemeenschap

Op de algemene ledenvergadering van de HJG op 2 november zijn een aantal besluiten genomen die een verstrekkende vereenvoudiging van de landelijke organisatie tot gevolg hebben. In de plaats van een hoofdbestuur en een raad van voorzitters komt er een raad van vertegenwoordigers van de plaatselijke groepen, die tenminste tweemaal per jaar bijeen zullen komen. Deze raad is uitsluitend bedoeld om het landelijk contact en verband te onderhouden.

De plaatselijke groepen, die zich op het ogenblik bevinden in *Amsterdam*, *Eindhoven*, *Enschede*, *'s-Gravenhage*, *Groningen*, *Haarlem*, *Rotterdam* en *Utrecht*, zullen door deze nieuwe vorm meer op zich zelf zijn aangewezen. In de praktijk maakt het weinig verschil uit. Eén van de redenen die tot de wijzigingen hebben geleid was de moeilijkheid een hoofdbestuur bijeen te krijgen.

Het zal duidelijk zijn, dat het zowel voor de plaatselijke HJG-groepen als voor de gemeenschappen, waar zich die groepen bevinden, van het grootste belang is dat er tussen beiden een levendig en vruchtbaar contact bestaat. In de besturen van de gemeenschappen moet voor een lid van de HJG een plaats zijn, hetgeen, voorzover ons bekend, ook het geval is.

In hoeverre de nieuwe vorm bij zal dragen tot een groei en versteviging van de HJG valt nu nog niet te beoordelen. Afgezien hiervan blijft het voor de gemeenschappen van het HV een levensnoodzaak, zoveel mogelijk jongeren aan te trekken, hetgeen o.a. bevordert kan worden door jongeren-gespreksgroepen.